

Kangaste seletused.

Rogunud ja wälja annud

Mathilde Tammelauder,

juhataja Keis. Soome Majapidamise seltsi käsitöö koolis
Turus.

Ümber pannud

A. Neumann.

Jurjewis (Tartus).

A. Sööt'i trükk ja kirjastus.

1896.

877

AR Fr. R. Kreuzwaldi
nim. Chav. Mikik
Reanotukogu

87.574

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 12 Августа 1896 года.

Kangaste seletused.

Kogunud ja wälja annud

Mathilde Tammelander,

juhataja Keis. Soome Majapidamise seltsi käsitöö koolis
Turus.

Ümber pannud **M. Neumann.**

Seletused mustrikujutuste juurde ja kangaste pruunimiseks.

- N° 1. Kahenieline.
" 2. „Parfumi“.
" 3. 4-nieline diagonali kangas.
" 4. Põlle kangas. Võim 14-numbritest, üks lõng piivahеле. Tallapuud 1 ja 2 on kirjategemise tallapuud.
" 5. }
" 6. } Kleidikangad ja muud.
" 7. }
" 8. }
" 9. Matratsi pääliskangad. Suga samasugune kui tavalises kahenielis. 3 lõnga piivahеле.
" 10. }
" 11. }
" 12. } Kleidi- ja aluskuue kangad.
" 13. }
" 14. }
" 15. Tefi kangas. Ühesuguste numbritega märgitud tallapuud tallatatakse ühtlasi. Kude neil tallapuudel peab olema 4—5 kord paksem kui muu kude on.

- № 16. } Kleidi kangad. № 17 on tallapuud 1 ja 2 põhja-
 „ 17. } tallapuud.
 „ 18. }
 „ 19. } Kleidi- ja aluskuue kangad ja muud.
 „ 20. Korratud kalewikangas. Võime kolmekordsest kala-
 püüdmise lõngast. Suaspe pannakse 11 pasmast
 60 c.mtri (1 küünra) kohta, 2 lõnga niide ja pii-
 wahela. Kui tahetakse kumbagi külge isewärwili-
 seks, kuditakse kahe wärwiga kordamööda.
 „ 21. Wahweli (Waffel) kangas käterätikuteks ja tekkideks.
 „ 22. Mööblite ja drappeerimise kangas. Võime 3-kord-
 sest kalapüüdmise lõngast. Suaspe 13 pasmast
 60 c.mtri (1 küünra) kohta, 1 lõng piiwahela.
 Tallapuudega 1—2 kuditakse kahenieline põhi.
 „ 23. Poeglaste sumiriide kangas.
 „ 24. Põllekangas (Vesjandin), lõim 14-numbritest.
 Suga 22 pasmane 60 c.mtri (1 küünar) kohta,
 1 lõng piiwahela. Tallapuudega 1—2 kuditakse
 kahelõngane põhi. 3—4—5—6 on kujutuste talla-
 puud. Kujud kuditakse kordamööda kahe wärwiga.
 „ 25. } Aluskuue kangad. Neid kangaid võib ka poeg-
 „ 26. } laste ülikondadeks pruukida. № 26 ja 27 on nii-
 „ 27. } samasugune sidumine ja tallamine kui № 25.
 „ 28. } Kleidikangad. Kus läbipanemine (pujottelemine)
 „ 29. } ei ole määratud või iseäraline nõu antud, käib
 „ 29. } see järgemööda tagant ettepoole. № 29 on sama-
 „ 29. } sugune sidumine ja tallamine kui № 30.
 „ 30. }
 „ 31. } Meeste kangad. № 32 on samasugune sidumine
 „ 32. } ja tallamine kui № 31.
 „ 33. }
 „ 34. } Kleidikangad. № 34 on samasugune sidumine ja
 „ 34. } tallamine kui № 33.
 „ 35. Kleidikangad. Põhi pannakse tagumistesse niitesse.

- № 36. } Kleidifangad ja muud.
 " 37. }
 " 38. Topiline kangas (Pikee). 2 lõnga niide ja pii-
 wahahele. № 37 on samasugune sidumine ja talla-
 mine kui № 37.
 " 39. } Kleidifangad. № 40 on samasugune sidumine ja
 " 40. } tallamine kui № 39.
 " 41. Mustruue kangad.
 " 42. }
 " 43. }
 " 44. Topilised (murreldi-) kangad. № 45 ja 46 on
 " 45. } on samasugune läbikudumine kui № 42.
 " 46. }
 " 47. }
 " 48. Trikookangas.
 " 49. Topiline kangas. Sidumine ja tallamine sama-
 sugune kui № 48.
 " 50. Wihmauue kangas. Sidumine ja tallamine sama-
 sugune kui № 48.
 " 51. Diagonali kangas.
 " 52. Kleidifangas.
 " 53. Diagonali kangas.
 " 54. Topiline kangas.
 " 55. Tekifangas.
 " 56. Mustruue kangas.
 " 57. Kleidifangas.
 " 58. „Korutatud roos.“ Tallapuud 1—2 on põhja-
 tallapuud, teistega tehtakse kujud. Passiib põlle-
 deks, kardinateks ja m. j. Lõng ja suga nagu № 24.
 " 59. }
 " 60. } Kleidifangad. № 60 on samasugune sidumine
 " 61. } ja tallamine kui № 59.
 " 62. }

- № 63. Meeste kangad.
- " 64. } Kleidifangad.
- " 65. }
- " 66. Kardina kangas. Triibud ja põhja wõib tahtmise järele laiemaks wõi kitsamaks teha. Põhi on pandud 1 ja 4 niide, suasse pannakse lõng piiwahеле. Triibud pannakse 1, 2 ja 3 niitesse ja suasse nii, et 2 ja 3 niitest tulewad lõngad panna ühte piiwahеле, üks jäätakse wahel tühjaks ja järgmise piiwahеле pannakse lõng 1. niitest jne. Kui triipa tahetakse põhjal laiemaks, siis pannakse 2 lõnga piiwahеле.
- " 67. Kanawa. Kui pannakse suasse, pannakse need lõngad, mis 1 ja 2 niites on, ühte piiwahеле ja üks jäätakse tühjaks, nii ka need lõngad, mis on pandud 3 ja 4 niitesse, jälle üks wahel tühjaks jne. Tallapuudel 1—4 löödakse 2 lõnga.
- " 68. „Mungawöö“. Niidepanemist wõib tahtmise järel nii muuta, et kujud kas suuremad wõi wähemad tulewad.
- " 69. „Nhyppähä“=kudumine. Passiib tekiks. Võimeks pruugitakse lõng № 18. 2 lõnga niide ja piiwahеле. Kude peab olema samanumbritest, kaks lõnga ühte korutatud, mida löödakse tallapuudel 1 ja 2, 4 ehk 5 korda. Kui kujutallapuu 3 alla wajutatakse, pruugitakse kudeks kolmekümne kordist lõnga № 16. Wiimeses tallamises tõuseb lõime üles 3-lõngaste kimpudena, pragu wahel. Niid tömmatakse kude praost üles ja keeratakse heegelnõelasse. Kui pistuseid põimitakse heegelnõelale, tuleb tähele panna, et siis kui kirjälõng wõetakse parema käe poolt, keeratakse see nõelale ülespidi, järgmisel kudel aga ümberpööratud. Sel

kombel tõstetakse lõngad üles selle mustri järel, mida soovitakse. Iga pragu on tavalise kanavaniustri piste kohane. Kui terve muster on põimitud, löödatakse 4 ehk 5 lõnga tallapuudega 1 ja 2, mille järele heegelnõelad ära võetakse.

- № 70. Basfiilik põlledeks, näite- ehk paraadipiuheteks j. m. Kudutakse nagu № 58.
- " 71. „Selnefangas“. Basfiilik piuhkerättideks, salbrättideks j. m.
- " 72. Basfiilik mööbli- drapperimise kangaks. Tallapuud 1 ja 2 on põhjatallapuud. Kudutakse nagu № 68. Vaata ka № 76 ja 77.
- " 73. Triibuline teppih. Võim 2 ehk 3-kordselt korutatud küünlasüdamelõngast. Kude ei võidi lõimega ühte värvi olla. Triipa võib tahtmise järel laiemad või kitsamad teha.
- " 74. „Tirkuli“. 3 lõnga piivahеле.
- " 75. Muster № 36-le.
- " 76. } Muster mööblifangale № 72.
- " 77. }
- " 78. Aumenieline trell (Treibstock) kahes osas. Suga walitakse samuti kui 2-nielistele kangale. Kõikides trellides pannakse 3 lõnga piivahеле. Ühine seadus kõigile siin nimetatud trelliseltsidele on see, et neid osades üles pannakse ja tallatakse. Ülespanemine toimetatakse teine teise järele tagant ette poole. Numbrid niidepanemises tähendavad kui mitu korda peab ühte osa üle pandama. Äär pannakse üle kõikide niite teine teise järele ja tallatakse samuti. Kui ääre-kujusid tahetakse suuremaid, pannakse katkorda iga osa üle.
- " 79. 8-nieline trell (Treibstock).
- " 80. } 12-nieline trell. 3es osas. Ühine sidumine.
- " 81. }

- № 82. 12=nieline tress 4 osas.
- " 83. } 12=nieline tress 3 osas. Ühine sidumine.
- " 84. }
- " 85. }
- " 86. } 16=nieline tress. Ühine sidumine.
- " 87. }
- " 88. Teppihhi kangas, võib ka tekiks ja hobusetekiks pruukida. Võimeks võetakse tekilõimelõng. Suga 9=pasmane 60 c.mtri (küünra) kohta, 2 lõnga piivahеле. Kude peab kahewärwiline olema, mida kordamööda lööda. Võime ei või paista.
- " 89. Ruuduline teppihhi kangas. Ruudud võib tahtmise järel suuremad või vähemad teha. Kui suureks ruudusid tahetakse, nii mitu korda peab 3 tagumistest niitest üle panema. Kude olgu kahewärwiline. Kummagi värwiga kudutakse kordamööda kuni ruudu suurus käes. Kui teist ruutu alustatakse, tuleb kaks korda ühesuguse kudega lüüa.
- " 90. Teppihhi kangas. Võimeks pruugitakse kolmekordne küünlasüdamelõng. Kude samasugune, aga teist värwi. Need teppihhid on üsna ilusad ja kõwad.
- " 91. Willane tekk. Tallapuud 1 ja 2 on põhjatallapuud. Pruugitakse draperiiks, rätiks j. m.
- " 92. Teppihhi kangas (Schoti=). Selle seletuse järel saadakse väga ilus ja kõwa teppih. Võime peab olema 2=wärwiline, 9=kordsest kalapüüdmiselõngast. Kudeks pannakse hästi leigatud riideribasid, mida kareda puuwilla=lõngaga kordamööda kudutakse. Kui kudeks on mitmekordne küünlasüdamelõng, sedasama karwa kui lõime, siis saadakse ilusam teppih kui riideribadest. Suga peab olema tiht, 2 lõnga piivahеле. Üles pan-

naſſe 4 oſas. Teine teiſe pääl olewad numbrid niidepanemiſes tähendawad, kui mitu korda miſgiwärwilift lõnga jelles oſas peab ülespanema. Kujulõngad ehk ſee wärm, millega kujufid tahtſe teha, tulewad igas oſas tagumistesse niiteſſe panna.

- Nõ 93. Korratud teppihi kangas, ruuduline. Pannakſe üles ja tallataſſe nagu trelli kahes oſas. Ruudude ſuurus tuleb ſelle järele, kui mitu korda kuſtgi oſa üle pannakſe. Võime olgu kare korratud lõng. Kude on kahewärwiline ja löödaſſe kumbagi wärwi kordamööda. Võime peab kude ſees peidus olema. Suga harw, 2 lõnga piiwahel.
- " 94. Bruukimine ja kookupanek ſamaſugune kui Nõ 88.
- " 95. Korratud 12=nieline teppih. Võime 2=wärwiline, kõwaks korratud. Pannakſe üles ja tallataſſe kolmes oſas. Kujulõngad pandaſſe mõlemiſſe tagumifefſe niide igas oſas, põhjalõngad eelmifefſe. Miſ niidepanemiſe tähendufe numbritesſe puudub, waata Nõ 92.
- " 96. Teppihi kangas kujutriipudega pikuti. Võime kare willa= wõi karwalõng. Äärtes peab ſee kahewärwiline olema. Suga tihe. Kude olgu mitmekordne takunelõng ja ſamawärwiline kui põhi. Kude ei pea paiftma. Piſted niidepanemiſes tähendawad kujulõngafid.
- " 97. Willane teff. Waata Nõ 91.
- " 98. Trellimuftri ſeletus Nõ 85.
- " 99. Trellimuftri ſeletus Nõ 86.
- " 100. Trellimuftri ſeletus Nõ 83.

Brunt kudast lõimed arvatakse ja kangale passilist suga walitakse.

Ühest puuwillalõnga wihiist saadakse lõimet 60 c.mtri (1 küünar) pikuti 20 pasmast laiuti (2 lõnga piile). Mõnda kuulub lõimet, mis on:

5 m.	94 c.mtri	(10 küünart)	pikk,	20 pasmast	lai,	10 wihti.
5 "	94 "	" "	" "	22 "	" "	11 "
5 "	94 "	" "	" "	25 "	" "	13 "
5 "	94 "	" "	" "	28 "	" "	14 "
5 "	94 "	" "	" "	29 "	" "	14 ^{1/2} "
5 "	94 "	" "	" "	35 "	" "	17 ^{1/2} "

See arv passib iga=passusega puuwillalõnga kohta. Sinane lõng arvatakse järgmisel wiisil. Ühes wabrikus fedratud lõnga pasmas on 120 lõnga, wihis 6 pasmast. Wihtide pikkus on mõnesugune. Mõõdetakse wihi ümbrus, kui pikk wiht on, nii mitu 60 c.mtri (1 küünar) pikalt tuleb lõimet ja 12 pasmast laiuti.

Kangast luues peab järgmist tähele panema: et 6 m. kangast saaks, peab looma 6 m. 80 c.mtrit; iga järgmise 6 m.=arwule 60 c.mtrit pikemalt. Seda seadust ei wõi siiski igale kangale soowitada, sest mõned tõmbawad wähem kokku, osalt ei sugugi. — Kahenielistele kangastele walitakse suga järgmiselt: pannakse kaks lõnga mõnest piist läbi, tõmmatakse need siis tasakessti wastu äärt üle, kui lõngad siis sünniwad ühte, et ühtegi pragu nende wahel ei ole, on suga passilist. Meljanielistele ja kirjudele kangastele pruugitakse tihedamat suga. Trellidele walitakse suga samal wiisil kui kahenielistele kangastele, aga sääl pannakse kolm lõnga piiwahela.

K. Sööt'i trükikojast, Tartust

Suurelt turult № 17,

on kõik trükitööd, mis wallawalitsused ja kohtud iganes tarwitawad, walnis ladust saada. Pääle selle trükitakse tellimise pääle neid nimetatud trükitehased kui ka igasugused muud asju puhtas ilusas kirjas Gesti, Wene ja Saksa keeles, nagu nimelt: raamatuid, nimekaartid, kihlamise- ja laulatuse=kaartid, seltsiliikme=kaartid, ristimise-, laulatamise- ja matmise laulud, piletid, müürilehted ja programmiid, pidulaulud, tantsukaartid, pidu- ja jubileumi=kirjad, ristimise-, laulatuse ja matuse=kutsikirjad kuld- ja hõbe=trükis; pääle selle kiituse=kirjad, seltside põhjuskirjad, aruandeid, kwitungid, hinnakirjad, rehmungid, kõiksugu tabellid, koolitunnistusi jne.

K. Sööt'i kauplusest on igasugust

kirjutuse materjali

saada, nagu nimelt: Riia aktsiaseltsi paberit, riisi wiisi ja vähemal määral, ka joonitatult, postpaberit, kuuwäärised, kuuwatuspaberit, kuuwatuspresseid, heksid, kladdesid, sulapäid, sulgi, pliiatsid, linialid, kirja haakid, mitmetel kirjalakki, tindipottid, Bankowsky & Viccopi ja muude wabrikute tintid suurtes ja weikestes pudelites, templiwärwi, gummiarabicumi wedelalt ja pulbris, klaas asjade liimimiseks sydetikoni, forforini jne. jne.

K. Sööt'i raamatukauplusest

on enamiste kõik uue ajal ilmunud paremad eestikeelsed lõbulise ja teaduslise sisuga raamatud, kui ka seaduse raamatud ja wallakoolides tarwitatawad kooliraamatud saada.

K. Sööt'i kirjastusel on ilmunud ja ühki-
kult ning hulgawiisil saada Tartus Suurel
turul № 17:

1. **Walla kogukonna Seadus.** Hind 1.75 kop., köide-
tult 2 rubl.
2. **Uus trahteri seadus.** Hind 20 kop.
3. **Seadus esimese üleüldise rahwalugemise üle Wene-
riigis.** Hind 20 kop.
4. **Kõige tarwilikumad sõnad** rehkenduse algusõpetuse
tarwis. Hind 5 kop.
5. **Краткіе очерки Русской исторіи.** Курсь
элементарный. Составилъ К. Я. Песковъ.
6. **Masa öied I.** K. Sööt'i luuletused. Hind 25 kop.
7. **Masa öied II.** " " Hind 20 kop.
8. **Nõom ja mure.** K. Sööt'i uuemad luuletused
piltidega. Hind 35 kop., kuldköites 1 rubl.

Pääle nende raamatute on weel hulgawiisil saada:

1. **Sigus ja kohus.** Juhatus kohtukäijatele. Hind
40 kop.
2. **Juta.** A. Jürgensteini kirj. luulelugu. Hind
25 kop.
3. **Jurgenjew'i luule kõnes.** Ühikesed jutud. A.
Saali tõlge. Hind 15 kop.
4. **Amariku tunnid.** Ühikesed jutustused. A. Saal.
Hind 15 kop.
5. **Nahwaleht.** Paulupidu mälestuseks mag. Matti
Heleniuse poolt väljaantud piltidega leht.
Hind 5 kop.